

کد خبر: ۱۹۱۳۲۰

سرویس: بین الملل

تاریخ: ۲۱/آبان/۱۳۹۲ -

۱۴:۳۴

یادداشت حسین موسویان:

چرا توافق هسته‌ای بازی برد - برد برای تمام طرف‌ها است

خبرگزاری تسنیم: علی‌رغم پیشرفت بسیار در مذاکرات ژنو توافقی بین ایران و ۵+۱ منعقد نشد اما واقعیت‌ها حاکی از این است که فرانسه و سایر مخالفین توافق‌نامه بهتر است در مواضع خود تجدیدنظر کنند.

به گزارش گروه بین‌الملل خبرگزاری تسنیم؛ حسین موسویان، مذاکره‌کننده سابق تیم هسته‌ای کشورمان در یادداشتی که در وبسایت خبری تحلیلی المانیتور منتشر شد با اشاره به تحولات اخیر در مذاکرات ژنو به تشریح دلایل ضرورت تجدید نظر مخالفین توافق هسته‌ای بین ایران و گروه ۵+۱ پرداخت. وی می‌نویسد: مذاکرات برنامه هسته‌ای ایران از ۷ الی ۹ نوامبر در ژنو پیشرفت بی‌سابقه‌ای به سمت دستیابی به یک توافق داشت. جان کری، وزیر خارجه، در پایان مذاکرات اعلام کرد: "ما به ژنو آمدمیم تا اختلافات را کمتر کنیم، و می‌توانم بدون تردید به شما بگویم که پیشرفت چشمگیری داشته‌ایم. اعتمادسازی بین کشورهایی که به مدت زیادی با یکدیگر دشمن بوده‌اند زمان‌بر است".

کاترین اشتون، نماینده عالی اتحادیه اروپا در امور خارجی و خط‌مشی امنیتی، نیز موضع این نهاد را اعلام کرد: "پیشرفت عینی بسیاری به دست آمده است اما برخی مسائل هنوز باقی است. هدف ما این است که به یک نتیجه برسیم و این کاری است که برای انجام آن بازخواهیم گشت".

با این حال، موضع فرانسه همه را غافلگیر کرد. لوران فابیوس، وزیر خارجه فرانسه هشدار داد که تعجیل برای دستیابی به توافق "یک بازی احمقانه" خواهد بود. منابع آگاه به المانیتور اعلام کردند که بریتانیا، چین، آلمان، روسیه، آمریکا و ایران مایل به امضای پیش‌نویس یک توافق‌نامه بودند اما پاریس با این امر مخالفت کرد. حسن روحانی که به‌وضوح از موضع فرانسه خشمگین شده بود در روز ۱۰ نوامبر و طی سخنانی در مجلس گفت: "جمهوری اسلامی سر تعظیم در برابر تهدیدها از جانب هر مقامی که باشد فرو نیاورده و نخواهد آورد... ما خط‌قرمزهایی داریم که نباید نقض شوند. منافع ملی خطوط قرمز ما هستند که شامل حقوق ما بر اساس چارچوب قوانین بین‌المللی و غنی‌سازی در ایران هستند".

آمریکا و سایر اعضای گروه ۵+۱ نیز از موضع فرانسه ناراضی بودند. کری در سخنان خود گفت: "باید تأمل کرده و فکر کنیم امروز چه اتفاقی روی داد که نتوانستیم به توافق دست پیدا کنیم... هرروز که توافق‌نامه‌ای حاصل نمی‌شود، ایران به غنی‌سازی ادامه می‌دهد، سانتریفیوژهای بیشتری نصب می‌کند و برنامه‌اش را ادامه می‌دهد."

چرا فابیوس نه‌تنها مسیر دستیابی به یک توافق هسته‌ای را مسدود کرده و منجر شد یک فرصت تاریخی در روابط بین ایران و غرب از دست برود، بلکه با افشای جزئیات گفت‌وگوها به محض اینکه به ژنو رسید، قوانین مذاکره را نیز نقض کرد. این در حالی است که گروه ۵+۱ و ایران قبلاً توافق کرده بودند که تمام جزئیات را تا زمان به نتیجه رسیدن مذاکرات محرمانه نگه دارند. وی همچنین با افشای نتایج مذاکرات به رسانه‌ها قبل از برگزاری آخرین کنفرانس خبری توسط اشتون و ظریف، یک پروتکل دیگر را زیر پا گذاشت.

فابیوس در تلاش برای توجیه موضع فرانسه اعلام کرد که نگرانی‌های اسرائیل و دیگر کشورهای منطقه درباره برنامه هسته‌ای ایران باید به‌صورت جدی مد نظر قرار گیرد. با این حال دو مسأله دیگر نیز وجود دارند که چرایی مخالفت فرانسه با پیش‌نویس قطعنامه را توضیح می‌دهند. نخست اینکه، این پیش‌نویس توسط ایران و آمریکا تهیه شده بود، و ثانیاً، با توجه به تنش‌های کنونی بین واشنگتن و متحدین عرب آن بالاخص عربستان سعودی شاید فرانسه احساس کرده بود که هم‌اکنون می‌تواند با راضی کردن ائتلاف اسرائیلی - عربی که مخالف برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای ایران است، به میلیاردها دلار پول نفتی دست یابد.

با این حال، در حالی که ویلیام هیگ، وزیر خارجه انگلستان، در ۱۰ نوامبر تأیید کرد که یک توافق‌نامه "روی میز بوده و می‌تواند حاصل شود"، آنچه در زیر می‌آید می‌تواند به فرانسه، کنگره آمریکا، اسرائیل و برخی کشورهای عرب فرصت دهد تا در موضع‌شان که مخالف یک توافق‌نامه برد - برد است، تجدیدنظر کنند.

نخست اینکه، پیش‌نویس توافق‌نامه شامل تمام درخواست‌های دولت‌های بزرگ در حوزه تمهیدات شفاف‌سازی مورد نظر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بوده و تمهیداتی در حوزه عدم اشاعه سریع دارد که تضمین می‌کنند ایران تا ابد به‌عنوان یک دولت عاری از سلاح هسته‌ای خواهد بود. کری در پاسخ به منتقدینی که ادعا می‌کنند آمریکا مذاکرات با ایران ساده‌لوحانه رفتار می‌کند، گفت: "ما کور نیستیم، و فکر می‌کنم که احمق نیز نیستیم".

دوم، همان‌گونه که قدرت‌های جهانی مشاهده کرده‌اند و هیگ نیز به آن اشاره داشت، ظریف به‌عنوان وزیر خارجه ایران "بسیار سازنده" بوده و مذاکره‌کننده‌ای است که آمده تا توافقی را انجام دهد. این امر فرصتی را پدید آورده که نباید از آن غافل شد.

سوم، همان‌گونه که کارل بیلز، وزیر خارجه سوئد، در صفحه توئیتر خود اعلام کرد، مسأله دیگر از جانب ایران نیست. وی نوشت: "سخت‌ترین بخش در ژنو نه در مواجهه با ایران، بلکه در داخل گروه غربی است... این امر خوب نیست". در صورت شکست، قدرت‌های غربی باید سرزنش گردند نه تهران.

چهارم، در ۱۱ نوامبر، دولت ایران با یوکیا آمانو، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، توافق‌نامه‌ای را درباره ابهامات فنی قدرت‌های جهانی امضا کرد. علی‌رغم اینکه توافق هسته‌ای بین ایران و گروه ۵+۱ منعقد نشد، تهران یک تلاش بی‌سابقه برای آغاز عصر جدیدی از همکاری‌های فشرده با آژانس نشان داده است.

پنجم، مهمترین دلیل مخالفت فرانسه راکتور اراک بود. بر اساس پیمان عدم اشاعه هسته‌ای تمام اعضا می‌توانند راکتورهای آب سنگین داشته باشند. این راکتورها کاربردهای بسیار گسترده‌ای در تکنولوژی‌های صلح‌آمیز دارند. علی‌اکبر صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی ایران در ۱۱ نوامبر در تهران با آمانو دیدار و اعلام کرد که تهران درخواست آژانس برای بازرسی از تأسیسات آب سنگین اراک را می‌پذیرد. این فرآیند فراتر از تعهدات ایران بر اساس موافقت‌نامه پادمان است. علاوه بر این، ایران دارای توانمندی‌های بازفرآوری و جداسازی پلوتونیوم در اراک نیست و نیز اعلام کرده که از سال ۲۰۰۳ هیچ تمایلی برای دستیابی به این پروژه نداشته است.

ششم، خطمشی تحریم‌ها ایران را به‌سوی افزایش چشمگیر توانمندی غنی‌سازی پیش برد. ایران قبل از تحریم‌ها تنها در یک سایت و با ۳ هزار سانتریفیوژ به غنی‌سازی تا سطح ۵ درصد می‌پرداخت و ذخایر اورانیوم این کشور نیز بسیار محدود بود. امروز، هفت سال از تحریم‌های فلج‌کننده گذشته است اما ایران در دو سایت و با بیش از ۱۹ هزار سانتریفیوژ به غنی‌سازی ۲۰ درصد پرداخته و دارای ۸ تن اورانیوم غنی‌سازی شده است.

هفتم، بحران در سوریه در یک بزنگاه حیاتی قرار دارد. یک توافق هسته‌ای مسیر را باز خواهد کرد تا ایران و آمریکا تعامل سازنده‌ای را برای مدیریت بحران در آنجا انجام دهند. همکاری‌های سه‌جانبه بین ایران، روسیه و آمریکا منجر به این شد که دولت سوریه تسلیحات شیمیایی خود را نابود کند، کنوانسیون منع اشاعه شیمیایی را امضا کند و درهای کشور را به‌روی بازرسین سازمان ملل که مأموریت داشتند تسلیحات هسته‌ای این کشور را نابود سازند باز نمود. چنین همکاری‌ای می‌تواند دستیابی به یک راه‌حل سیاسی صلح‌آمیز را نه تنها در سوریه بلکه در سایر مناطق تسهیل کند.

انتهای پیام/ *